

його тематику — суміш артроку, джазових елементів та кельтських мотивів створює атмосферу містичності та задумливості. Використання нестандартних гармонійних рішень та оркестрових аранжувань сприяє створенню ефекту глибини й трагічності.

В написанні свого достатньо трагічного альбому *“The Soul Cages”* Стінг використовує складні поліфонічні рішення, що наближує цю музику до класичної традиції. Тим самим Стінг демонструє композиторську зрілість та здатність використовувати різні музичні техніки для посилення емоційного впливу.

У 1992 р. заголовна композиція *“The Soul Cages”* отримала премію «Греммі» за найкраще рок-виконання, що підтвердило його художню значущість. Однак важливіше, що цей альбом виявився величезним кроком у розвитку персоналізованого року. Таким чином, альбом не лише розширив жанрові межі рок-музики, а й став прикладом того, як музика може бути засобом осмислення соціальних і культурних змін. Тож, альбом *“The Soul Cages”* є важливим культурним явищем, у якому перепелися особисті переживання, соціальна критика та міфологічна символіка. Він демонструє, як індустріальний пейзаж, соціальні зміни та літературні традиції можуть впливати на створення музичного твору.

Стінг використав музику не лише як засіб особистого висловлення, а й як спосіб дослідження ширших культурних та соціальних процесів. Його альбом став не лише даниною пам'яті батькові, а й глибокою рефлексією над темами втрати, долі та пошуку сенсу життя. Отже, цей альбом можна вважати не просто музичною роботою, а й складним культурним текстом, що відображає перехідний період у житті Стінга та суспільства загалом.

К. Жук

МУЗИЧНО-СТИЛЬОВА ПАРАДИГМА СЮЖЕТУ ПРО ДІТОВБІВЦЮ В УМОВАХ ПЕРЕХІДНОЇ ЗОНИ МІЖ ХАРКІВЩИНОЮ ТА ДОНЕЧЧИНОЮ

К. Zhuk

MUSICAL AND STYLISTIC PARADIGM OF THE STORY ABOUT A CHILD KILLER IN THE TRANSITION ZONE BETWEEN KHARKIV AND DONETSK REGIONS

Територія перехідної зони між Слобожанщиною та Наддніпрянщиною багата на різноманіття позаобрядових жанрів. Землі, що характеризуються як новопоселянська традиція, з початку XVII століття сформували свій особливий виконавський музичний стиль, також багаті на жанрові та сюжетні різновиди. Один із поширених баладних сюжетів — пісні про «позашлюбних дітей» (за класифікацією Л. Єфремової), має ініціат *«Коваль, коваль, коваленку»*. Цей сюжетний мотив, широко досліджений як «пісні про дітовбивцю» зустрівся рівномірно по території дослідження у кількості 3 зразки.

Ці тези є продовженням аналізу автором баладних сюжетів, перші розвідки якого були представлені на міжнародній конференції молодих вчених у Вільнюсі *“Dark Side of Folklore and Folkloristics”*. Тоді до розгляду було взято трагічні пісні про насилля, вбивство та смерть з перехідної зони. У цій публікації автор більш детально розгляне сюжетні мотиви тільки пісень про позашлюбних дітей та дітозгубництво.

Першими, хто почав досліджувати «моторошні», але водночас поширені сюжети, стали В. Гнатюк (*«Пісня про покритку, що втопила дитину»*, 1919), К. Квітка (*«Пісні про дітозгубництво»*, 1928), М. Сумцов. Л. Єфремова в праці

«Частотний каталог українського пісенного фольклору, Ч. 3» (2011) детально охарактеризувала поширені на території України позаобрядові сюжети за тематичними та структурними показниками й надала приклади поширення балад на території пограниччя Харківщини та Донеччини. Філолог та етнолог Л. Іваннікова в статті «Народна псалма про дітозубництво в контексті вірувань та обрядовості Південно-Східної Волині (за матеріалами с. Губча Хмельницької обл.)» (2011) детально розглянула сюжетну парадигму балад та псалм про дітовбивцю. З останніх досліджень — у дисертаціях А. Любимової (2023) та В. Русіної (2020) охарактеризовані варіанти розспіву цих сюжетів, поширені Слобожанщиною та Наддніпрянщиною (Дніпропетровська обл.). На розробках поданих вище студій авторка цього дослідження ґрунтувалася при аналізі сюжетів.

Баладний сюжет «Ой ковалю, коваль, коваленку» за класифікацією Л. Єфремової можна віднести до категорії «вбивство позашлюбної новонародженої дитини», який, за спостереженням К. Квітки, записаний переважно в Центральній та Східній Україні (на Подніпров'ї, Слобожанщині та Поділлі).

Балада має надзвичайно стійкі типологічні параметри, зокрема початкові слова та розвиток сюжетної лінії. Початок пісні має форму діалогу й починається з питання, чи має коваль залізо і чому він його не кує. Далі слідує відповідь, що в нього все є, але є й дочка Катерина, яка йому слави наробила: ліжко постелила, опівночі сина вродила, а зранку в криниці / річці / Дунаї втопила. На закінчення йде звернення самої дівчини до вітру, хмар, снігу, щоб стежки, якими вона ходила, позамітали, чи криницю заморозили, аби люди не побачили слідів її злочину. Л. Єфремова описує зразки з Подніпров'я, у яких далі ще відбувається громадський суд над вбивцею, проте в зразках, що досліджуються авторкою, сюжет закінчується на втопленні. На території дослідження зустрівся один, дещо відмінний сюжет у зразкові із с. Лозове Краснолиманського р-ну Донецької обл. (архів І. Фетисова), де дівчина виявилася не дочкою коваля, а коханкою.

Усі три зразки, що були досліджені, мають 2-рядкову строфу з конкатенацією (AB BC CD) та віршовим розміром (4+6; 4+6). За свідченням Л. Єфремової та В. Русіної, це є поширена форма серед баладних сюжетів.

Перший зразок із с. Лозове Краснолиманського р-ну Донецької обл. (архів І. Фетисова) має ладо-фактурний виклад, подібний до поширеної пісні «Сіре вутя» (інципіт — «Ой з-за гори та вітер повіває»): підголосково-поліфонічне широкоамбітусне двоголосся II-го типу (за класифікацією В. Русіної). Звукоряд цього прикладу складається з 2-х голосів: основний голос: *g, a, b, c, d, es, f, g'* (у межах октави) та верхній голос: *c, d, es, f, g', a', b'* (у межах септими). Головний устій — *g*, побічні устої — *c, b*, що відповідають I, III, IV щаблям звукоряду. Серед фактурних особливостей зазначимо унісонне кадансування голосів у першій півстрофі, яку в другій змінюється на октавне, побудоване на реєстрово-контрастному оспівуванні головного устою *g — g'*.

Зразок із с. Богоявленка Мар'їнського р-ну Донецької обл. (аудіоархів «Скарби Донеччини») за фактурним викладом ідентичний попередньому, проте має вужчий за амбітусний заспів. Нижній голос: *g, a, b, c, d, es, f*, викладений у межах септими. Верхній голос: *d, es, f, g', a', b'*, звукоряд якого знаходиться також у межах септими. Спільними для голосів є звуки (*d, es, f*), головний устій — *g*, допоміжні — *b, c, d* (I, III, IV, V щаблі). В основному голосі з'являється додатковий устій — *V*, для стабілізації

вертикалі з верхнім голосом, що свідчить про ускладнену систему ладових взаємозв'язків. Октавний реєстровий контраст з оспівуванням головного устою в кадансі підкреслює драматичність сюжету.

Зразок із с. Троїцьке Слов'янського р-ну Донецької обл. співачки самі охарактеризували як: «...пісню, що співається на мотив “Сірого вутя”». Аналогічну характеристику мають і зразки з інших сіл. У с. Троїцьке І. Фетисовим було записано найбільш повний текст балади, на території, що досліджує авторка. З ладо-фактурних особливостей цього зразку можна виокремити відсутність яскраво вираженого реєстрового контрасту. Виводчиця згадує під час співу варіанти горяка, у яких друга півстрофа озвучена октавним реєстрово-контрасним унісоном, проте переважна більшість строф була заспівана хвилеподібним терцієвим рухом обох голосів у кадансі, і лиш два останні склади в октавному оспівуванні I-го щабля. Нижній голос: *es, f, ges, as, b, ces, des, es'* (у межах октави), та верхній голос: *as, b, ces, des, es', f'* (у межах сексти). Спільними тонами цих голосів є: *as, b, ces, des, es'*. Головний устій — *es*, допоміжні — *ges, as, b* (I, III, IV, V щаблі).

Проаналізовані три зразки балади «Ой, ковалю, коваль, коваленку» демонструють сталість сюжетної структури, образних маркерів та варіативність ладо-фактурних характеристик залежно від місцевої традиції. Зразок із с. Лозове має найширший амбітус серед досліджених варіантів, його особливістю є унісонне кадансування в першій півстрофі, яке змінюється на октавне оспівування головного устою у обох голосах у другій півстрофі. Зразок із с. Боговяленка ідентичний, проте має вужчий амбітус заспіву й відповідно всієї нижньої мелодичної лінії. Проте його звукоряд характеризується складнішою системою ладових взаємозв'язків: додатковий опорний устій у нижньому голосі (V ступінь) створює стабільність вертикальної структури. Зразок із с. Троїцьке вирізняється відсутністю різкого реєстрового контрасту. Основна частина строфи виконується плавним терцієвим рухом обох голосів, і лише в кінцевих складах кадансування набуває октавного оспівування. Таким чином, попри спільну сюжетну парадигму, ладові особливості балади про дітовбивцю варіюються залежно від осередку побутування.

А. Верещака

ЗНАЧЕННЯ ФЕСТИВАЛІВ ЕСТРАДНОЇ ПІСНІ В РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

A. Vereshchaka

THE IMPORTANCE OF POP SONG FESTIVALS IN THE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN MUSICAL CULTURE

В умовах боротьби за збереження ідентичності та цінностей українського народу, музична культура має стати інструментом забезпечення популяризації української мови, зростання рівня зацікавленості населення в зміцненні країни, піднесенні патріотичного духу та єднанні нації. Музична культура в Україні має різні важелі впливу та засоби взаємодії із слухачською аудиторією, проте одним із найбільш ефективних є фестивалі.

Музичні фестивалі завжди відігравали особливу роль у розвитку української культури, втім особливо слід виділити фестивалі естрадної пісні, які завжди об'єднували широкі верстви українського суспільства. Фестивалі естрадної пісні

дозволяють слухацькій аудиторії дізнатися про талановитих виконавців, які тільки починають свій шлях, але вже мають певні музичні родзинки, будь то сильний вокал, особливості голосу або виконання, смислове наповнення пісні тощо. За рахунок участі у фестивалях українська естрада поповнилась новими артистами, які своїми виступами завоювали популярність у шанувальників. Тобто музичні фестивалі дозволяють новим виконавцям проявити свою майстерність та стати популярними. Крім того, вони сприяють збереженню та розвитку засобами естрадної пісні національних музичних традицій, популяризують сучасні стилі виконання пісень зважаючи на національні особливості.

За рахунок фестивальної діяльності артисти-виконавці, композитори та інші творчі діячі, а також слухачі мають змогу об'єднуватися в різні соціальні групи, що сприяє формуванню національної ідентичності. Завдяки спільній діяльності ініціаторів і творчих груп з організації та проведення музичних фестивалів, українська естрадна пісня стає популярною за межами України. Це дозволяє їй виконавцям отримати визнання на міжнародних музичних фестивалях, створюючи імідж української музичної культури та певним чином впливати на неї.

Значна частина фестивалів естрадної пісні в Україні, починаючи з 90-х років ХХ ст., мала міжнародний статус, адже до участі в них залучалися іноземні виконавці, а також слухачі з різних кутків планети, які є поціновувачами та шанувальниками української естрадної пісні. Тобто музичні фестивалі дозволяють прославляти Україну, підвищувати рівень її престижності, робити її більш відомою на світовій арені.

Також зазначимо, що фестивалі естрадної пісні мають і розважальне значення, тому що слухачі приходять на ці заходи відпочити.

Слід звернути увагу, що популяризація української пісні завдяки фестивальному руху дозволяє отримувати економічний ефект, адже значна частина фестивалів є платною. Так, у 2017 р. фестиваль музики Coachella Valley заробив 114,6 млн доларів. Організація музичних фестивалів передбачає залучення туристів із різних областей країни та з інших країн. Відповідно виникає необхідність їх розміщення, годування, розважання, що також створює нові робочі місця й має позитивний економічний вплив.

В умовах військового стану фестивалі естрадної пісні набувають ще й важливого значення в підтримці нашої армії, адже вони дозволяють збирати кошти на потреби ЗСУ. Наприклад, фестиваль Faine Misto у 2024 р. зібрав приблизно 8 млн на підтримку бригади Азову.

Отже, значення музичних фестивалів естрадної пісні в розвитку культури України важко переоцінити, адже вони дозволяють об'єднувати широкі кола любителів мистецтва, талановитих виконавців, що створює платформу для зміцнення національної ідентичності, збереження культурних цінностей, формування свідомої нації, також вони мають позитивний економічний ефект, підтримують армію тощо.

С. Манько

**ВІДЕОКЛІП ЯК СКЛАДОВА У ТВОРЧОМУ РОЗВИТКУ ЗДОБУВАЧІВ,
ЩО НАВЧАЮТЬСЯ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ «ЕСТРАДНИЙ СПІВ»**

S. Manko

**VIDEO CLIP AS AN ELEMENT IN THE CREATIVE DEVELOPMENT OF STUDENTS
MAJORING IN THE “POP SINGING” EDUCATIONAL PROGRAM**

На кафедрі естрадного та народного співу Харківської державної академії культури чинне місце в підготовці артиста-вокаліста займає робота зі створення музичного відеокліпу, що дає можливість здобувачам удосконалити свій творчий процес та навчитись працювати в цьому напрямі, аналізувати різні підходи до втілення кліпу та вчитися планувати й створювати його від задуму до фінального результату.

Відеокліп у перекладі з англійської мови — означає «обрізати». Це різновид створення короткого музичного твору для екранної демонстрації. Варто відзначити, що ця тематика не має достатнього вивчення, тому її розгляд є дійсно актуальним питанням для естрадних співаків. Отже, музичний відеокліп — це відеофрагмент, що супроводжує музично-пісенну композицію. Відеокліп можна створювати як у відеоформаті запису з реальними людьми та подіями, так і в анімаційному жанрі.

Кліпи можна поділити на такі різновиди: постановочні, концертні, анімаційні та змішані. У кліпі, як правило, ілюструється асоціативний сенс пісні з демонстрацією зовнішності артиста з найвигідніших ракурсів та відображенням наявних пластичних, акторських здібностей, вокальної техніки та стилістики. Перш ніж спланувати кліп, потрібно створити візуально-сюжетну лінію та сценарний план, за яким буде вибудовуватися дійство. Над цим великою мірою, зазвичай, працює досвідчений режисер-«кліпмейкер». Але створення відеокліпу коштує доволі дорого, якщо цим займаються професіонали. І для артистів-початківців важливо базово освоїти цей процес для втілення власних композицій в екранному просторі, адже молоді артисти часто прагнуть завантажити виконання власних пісень у відеоформаті в простір інтернету для своєї популяризації.

Таким чином, важливим завданням для здобувачів, які є естрадними вокалістами, стає навчитися обмірковувати, аналізувати та відтворювати свої вміння та творчі пошуки в процесі роботи над відеокліпом.

Стосовно демонстрації зовнішності, то треба провести підготовчу роботу. По-перше, краще оцінити свою зовнішність та уявити її найбільш вигідні аспекти згідно з образом. Для цього пропонується робота в напрямі створення вигідних ракурсів на фотосесії згідно з відчуттями, що відображаються в конкретному творі. По-друге, варто ретельно проаналізувати стиль одягу, міміку, пластику для втілення в музичний образ.

Оцінивши сенсове навантаження композиції, потрібно проаналізувати, чи варто в її відображенні притримуватися швидкої, енергійної зміни кадрів, коли більша частина екрану перебуває в стрімкому русі, чи навпаки дійство має відбуватися доволі повільно. Тривалість кадру також залежить від різних аспектів. Вона може бути суттєво різною від секунди до десятків секунд у межах однієї пісні. Зображувальні плани можуть бути як швидко змінюваними, так і навпаки. Для створення відеокліпу в артиста виникає особлива потреба у більш детальному вивченні драматургії та структури пісні, на яку буде монтуватися кліп. Отже,

відеокліпи стали новим видом телевізійного екранного мистецтва. І цей різновид мистецтва, безумовно, допомагає естрадному співаку у створенні свого стилю-іміджу, що є надзвичайно важливим для його творчої реалізації і для втілення як власного образу, так і того контенту, що хоче донести до аудиторії виконавець.

Отже, завданнями молодого артиста-вокаліста в роботі над кліпом є: по-перше, пошуки свого творчого стилю щодо музичного кліпу; по-друге, пошуки пластичної складової відносно композиції; по-третє, аналіз музично-драматичного аспекту; та по-четверте, створення режисерського плану за обраним твором для втілення ідей та образів твору. Здобувачі, основним компонентом яких у навчанні є естрадний спів, мають оволодіти вмінням створення відеокліпу на базовому рівні, адже це буде сприяти розвитку як їх аналізаторських здібностей, так і допоможе їм у реалізації їхньої творчості загалом.

А. Курбатова

ПОПМУЗИКА ЯК СКЛАДОВА МУЗИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ

A. Kurbatova

POP MUSIC AS A COMPONENT OF THE MUSIC INDUSTRY

Попмузика є одним із найвпливовіших і найпоширеніших музичних жанрів у світі. Вона пройшла довгий шлях розвитку від народних балад та вуличних вистав до глобальної індустрії, що формує культурні тренди у всьому світі. Попмузика народжувалася поступово та розвивалася поєднуючи впливи різних стилів, прогресу технологій та соціальних змін.

Вважається, що попмузика має витоки з XVIII–XIX ст., коли виконувалася в театрах, кабаре та на вуличних концертах. Виконання балад історично вважали «ранньою попмузикою», адже вони були популярними як серед землевласників, так і серед кріпаків в полях. Проте більшість істориків вказують на появу популярної музики, якою людство звикло чути, з моменту світанку індустрії звукозапису. Американська компанія звукозапису RCA Victor продавала, наприклад, класичну музику та дитячу музику на різних вінілах, але резерв звичайної попмузики був жанром, який охоплював безліч речей. Багато музичних стилів, як джаз, блюз, кантрі тощо, входили до популярної музики, з якої вони виникли.

Першою помітною епохою історії нашої попмузики був джаз. До 1920-х рр. західне населення насолоджувалося класичною музикою, церковними гімнами та баладами, тож джаз справді привніс щось нове на сцену, водночас шокуючи публіку. Сьогодні загальноновизнано, що ранні джазові музиканти, такі як Луї Армстронг й Елла Фіцджеральд, були митцями найвищого рівня, як і бібоп-музиканти, такі як Джон Колтрейн або Сонні Роллінз. Незаперечний вплив джазу був адаптований іншими жанрами, що з'явилися за ним, такими як блюз, r&b та хіп-хоп.

Подібним чином такі блюзові музиканти, як Хаулін Вулф, Мадді Вотерс і Сонні Бой Вільямсон, вважалися не просто менш повноцінними в музичному відношенні, але навіть не ставилися до них так само, як до людей у расово поділених Сполучених Штатах. Сьогодні їхні роботи зберігаються в Смітсонівських музеях і Бібліотеці Конгресу. Блюз, який розвинувся з джазу, заклав змістовну основу для рок-н-ролу. Саме у 1950-х роках попмузиканти почали відчувати вплив джазу та блюзу й унікальне поєднання жанрів, що породило одну з найважливіших революцій в історії попмузики. Автори пісень у легендарній нью-йоркській будівлі Brill Building

творили своє мистецтво, а продюсери на чолі з Філом Спектором створювали трихвилинні попсимфонії, такі ж насичені й багатотемброві, як Вагнер у свій час. Натомість більш рокове звучання було адаптовано такими музикантами, як Аїк Тернер і Мадді Вотерс, а згодом The Beatles і Rolling Stones, що спричинило так зване «британське вторгнення» в Північну Америку. Серед інших відомих виконавців цієї епохи були The Who, Елвіс Преслі та Led Zeppelin.

У середині 1960-х рр. розвинувся Фанк і набув популярності в 1970-х. Видатні артисти — Джеймса Брауна, Стіві Вандера, Kool & The Gang і Earth, Wind and Fire. Тим часом рок набув іншої форми з глем-роком, хейр-металом і стадіонним роком, у якому виступають KISS, Bon Jovi та Брюс Спрінгстін.

Протягом наступних двох-трьох років попмузика охопила мистецтво як ніколи раніше і виник попарт. Артпоп походить від інтерпретацій теорій мистецтва та підриву попзвуку, черпаючи натхнення з різних впливів попкультури, таких як кіно, театр та література, а також майже синоніміального жанру мистецтва, попарту. Коріння жанру сягає від робіт артистів, таких як Девід Боуї, Бьорк та The Beatles. У Сполучених Штатах артпоп поширився через звук кочового співака й автора пісень Боба Ділана.

У 1990-х рр. музична індустрія зазнала чергових змін завдяки розвитку цифрових технологій. Формати MP3 та поява інтернету змінили спосіб споживання музики, що дозволило зростати новим жанрам, таким як електронна танцювальна музика, R&B та хіп-хоп. Попгурти та виконавці, такі як Spice Girls, а згодом Брітні Спірс, Крістіна Агілера і Backstreet Boys, стали сенсацією серед підліткової аудиторії, визначивши тенденцію бойзбендів і дівчатбендів.

З початку 2000-х років ці впливи все ще присутні. Більш комерційний рок і панк-рок із попзвучанням популяризують такі гурти, як Simple Plan, Blink 182 і Fall Out Boy. Популярність репу та хіп-хопу не сповільнюється, оскільки в чартах домінують такі виконавці, як Eminem, Jay Z, 50 Cent, Missy Elliott та багато інших. Як завжди, були музиканти, які вплинули на різні жанри, такі як Linkin Park і Limp Bizkit, які змішали реп і рок. На відміну від рок-музики, хіп-хоп зберіг свою популярність, а більш комерційні виконавці, такі як Канье Вест, Jay-Z, Lupe Fiasco та OutKast, досягли величезного успіху.

У 2000-х роках з'явився альтернативний поп, який поєднував експерименти з електронікою, театральністю та соціальними темами. Леді Гага стала справжньою іконою 2000-х і 2010-х років. Її альбом The Fame (2008) закріпив за нею статус суперзірки, а Born This Way (2011) змінив попкультуру, піднявши теми самоприйняття та рівноправності. У 2018 р. вона підкорила Голлівуд, зігравши головну роль у фільмі A Star Is Born та виконавши пісню Shallow, яка отримала «Оскар». Навіть у 2020-х рр. вона продовжує експериментувати, випускаючи альбоми (Chromatica, Love for Sale), співпрацюючи з Тоні Беннеттом і працюючи над новими кінообразами. Крім того, Вітні Х'юстон, одна з найвидатніших вокалісток ХХ століття, продовжувала впливати на музичну індустрію навіть після своєї смерті у 2012 р. Її хіти, такі як I Will Always Love You, залишаються еталоном вокальної майстерності, а спадщина відчутна у творчості багатьох сучасних виконавців. Наразі американська попсцена представлена такими виконавцями, як Олівія Родріго, Біллі Айліш, Доджа Кет, The Weeknd та Тейлор Свіфт та іншими видатними співаками.

Отже, попмузика продовжує еволюціонувати, поєднуючи традиції минулого із сучасними технологіями. Завдяки стрімінговим платформам нові артисти

можуть швидко здобути популярність, а інноваційні студійні технології дозволяють створювати музику, яка охоплює широкий спектр жанрів. Вона залишається дзеркалом соціальних змін та продовжує визначати культурні тренди у всьому світі.

О. Посмітюх-Косолапова

ІНТЕГРАЦІЯ АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ В ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ ЕСТРАДНОГО ВИКОНАВЦЯ

О. Posmityukh-Kosolapova

INTEGRATION OF ACTING SKILLS INTO THE PROCESS OF FORMING A POP SINGER

Сучасне естрадне мистецтво є синтетичним видом творчості, що поєднує вокальну техніку, сценічний образ, хореографію, стилістичні особливості подання музичного матеріалу та індивідуальну манеру виконання. В умовах все більшої конкуренції у сфері популярної музики вміння взаємодіяти з аудиторією та ефективно передавати зміст твору стає визначальним чинником успіху артиста. Інтеграція акторської майстерності в підготовку естрадного виконавця сприяє не лише вдосконаленню сценічного образу, а й розширенню можливостей емоційного впливу на глядача.

Акторська майстерність у вокальному мистецтві дозволяє розвинути здатність до глибокого розуміння образу, який передається в пісні, та емоційно насиченого виконання. Основні елементи акторської підготовки, що мають значення для естрадного виконавця, включають розвиток емоційної виразності, сценічного руху та пластики, вміння імпровізувати та взаємодіяти з аудиторією.

Значну роль відіграє робота над голосовою подачею. Виконавець повинен не тільки володіти вокальними техніками, але й уміти передавати характер твору за допомогою інтонаційного наповнення, зміни тембру та динамічних нюансів. Важливим аспектом є робота з мікрофоном, яка дозволяє створювати різноманітні ефекти та підсилювати художню виразність виконання.

Сценічний рух та пластика допомагають виконавцеві відчувати простір сцени, взаємодіяти з нею та використовувати рухи для посилення емоційного посылу. Навички володіння тілом, жестикуляція, зміна положень у просторі мають бути природними й відповідати змісту твору. Саме тому в процесі навчання використовуються вправи з пластики тіла, робота перед дзеркалом, техніки пантоміми та хореографічні елементи.

Сучасний естрадний виконавець повинен бути не лише майстерним вокалістом, а й гарним комунікатором. Вміння імпровізувати та швидко реагувати на ситуацію під час виступу допомагає підтримувати контакт із глядачем, що є важливим елементом сценічного мистецтва. Значну увагу варто приділяти роботі з текстом пісні. Виконавець має не просто передавати слова композиції, а й осмислювати їх значення, будувати драматургію виконання. Використання прийомів художнього читання та акторських етюдів дозволяє глибше розкрити зміст тексту, зробити виконання більш виразним та змістовним.

Для ефективного поєднання акторських навичок у процесі підготовки естрадного виконавця використовуються етюдний метод, робота над дикцією та артикуляцією, робота перед дзеркалом, психофізична підготовка. Додатково

важливими аспектами є робота з мікрофоном, уміння варіювати тембральні відтінки голосу та адаптація до сценічних умов.

Багато сучасних естрадних виконавців активно застосовують акторські техніки у своїх виступах. Яскравими прикладами можуть бути Бейонсе, Леді Гага, Монатік, Джамала, які ефектно поєднують вокальну та акторську майстерність, що забезпечує глибше занурення слухачів в атмосферу твору.

Інтеграція акторської майстерності в підготовку естрадного виконавця значно розширює його можливості самовираження. Поєднання вокального мистецтва з акторською технікою сприяє створенню глибших, більш виразних та емоційно насичених сценічних образів. Використання методів акторської підготовки дозволяє артистам підвищити рівень сценічної культури та створити власний, унікальний стиль виконання. Отже, застосування акторських навичок у процесі навчання та професійного становлення естрадного виконавця є необхідним компонентом його творчого розвитку.

В. Струк

МЮЗИКЛ ЯК СИНКРЕТИЧНИЙ ЖАНР МУЗИЧНОГО ТЕАТРУ, ЩО КОМБІНУЄ РІЗНІ ЗАСОБИ ВИРАЗНОСТІ

V. Srtuk

MUSICAL AS A SYNCRETIC GENRE OF MUSICAL THEATRE, COMBINING DIFFERENT MEANS OF EXPRESSION

Мюзикл — одна з форм музичного театру, музично-сценічне дійство; жанр, де поєднано різні засоби виразності побутової та естрадної музики (наприклад: джаз, шансон, кантрі, поп- і рок-музика тощо), а також елементи хореографічного, драматичного, циркового (акробатика) та оперного (арії, ансамблі, оркестрові епізоди) мистецтв.

Отже, мюзикл — це вид театральної вистави, який поєднує в собі такі засоби виразності, як музику, спів, танець та драматичну складову. У мюзиклі зливаються драматичне, музичне, вокальне та хореографічне мистецтва, візуальні й світлові ефекти та сценографія.

Таке поєднання надає дійству динамічності. Музичні композиції доповнюють сюжетну лінію вистави. Характерна ознака мюзиклів у тому, що вони повинні створити враження неперервної дії на сцені, що супроводжується піснями та танцями. Мюзикли можуть бути створені на основі різних літературних творів, фільмів, історичних подій, або можуть бути написані як оригінальна творчість. Основними видами мюзиклу можна вважати: 1) класичний мюзикл — драматична історія з музичними номерами; 2) рок-мюзикл, де використовуються елементи рок-музики; 3) фільм-мюзикл, адаптований для кіноіндустрії; 4) концептуальний мюзикл — постановки з нестандартною структурою.

Жанр мюзиклу нині посідає значне місце у світовій музичній культурі. Мюзикл з'явився в США на межі XIX–XX ст. У 1920-х рр. мюзикли почали екранізувати. Популярність мюзиклу зумовлена тим, що мюзикл, на відміну від опери та оперети, як правило, зазвичай виконують мовою, яка зрозуміла глядачеві. Тобто сучасною побутовою та естрадною мовою музики. (В опері чи опереті академічна манера виконання). Також я впевнена, що популярність мюзиклу як жанру, доступного для широкого кола глядачів, пов'язана із зародженням і зміцненням цього жанру

в країнах середнього класу. Особливостями мюзиклів є відкритий естрадний «посил», демократичність. На відміну від театральних творів, де взаємодію персонажів направлено в основному на сценічне спілкування акторів між собою, актори мюзиклу розігрують дію «на зал». Сюжет мюзиклу, як правило, наповнений яскравими персонажами, активним темпоритмом розвитку сюжету, який рельєфний з ліричною лінією. У мюзиклу є чіткі принципи: близько 20 музичних номерів, короткі сцени між ними. Отже, можемо зробити висновок: популярність мюзиклу зумовлена актуальною тематикою, національним колоритом, видовищністю, застосуванням прогресивних технологій, які відповідають запитам глядача.

Жанр мюзиклу нині посідає важливе місце у світовій музичній культурі. Серед сучасних популярних українських мюзиклів — «Гуцулка Ксеня» (2019), Колядки на Кудрявці (2023), «Вечори на хуторі біля Диканьки» (2001), «За двома зайцями» (2003), «Сорочинський ярмарок» (2004).

А. Ребрик

СПЕЦИФІКА ДЖАЗОВОЇ ВОКАЛЬНОЇ МУЗИКИ

A. Rebryk

SPECIFICITY OF VOCAL JAZZ MUSIC

Джазова вокальна музика — це не просто жанр, а цілий світ емоцій, імпровізації та взаємодії виконавця з музикою. Вона зародилась у США наприкінці XIX ст., і з того часу не припиняє розвиток. Особливість джазового вокалу полягає в його свободі — вокаліст не просто співає задану мелодію, а постійно видозмінює її, додаючи свої акценти, варіації та навіть спілкуючись з інструментами за допомогою голосу.

Історія джазового вокалу бере початок з афроамериканської культури, де музика була способом висловлення почуттів і переживань. Джерелами натхнення для ранніх джазових вокалістів стали блюз, спиричуел та госпел. Блюз заклав основу для виразного та емоційного звучання. Саме тут з'явилися перші елементи мікротонального співу та характерної «розмовної» манери виконання. Спиричуели внесли традицію багатоголосого виконання та сильний емоційний компонент, що відчувається і в сучасному джазі. Госпел сформував особливий спосіб подачі вокалу — експресивний, наповнений душею та піднесенням.

У 1920–1930-х роках джазова вокальна музика набирає популярності. Перші відомі співаки, такі як Бессі Сміт, Мамі Сміт, Луї Армстронг, починають активно експериментувати з манерою співу, додаючи скет — техніку, де вокаліст імітує звуки інструментів. Це стало справжньою революцією в джазі, оскільки вперше голос почали сприймати не просто як носій тексту, а як повноцінний музичний інструмент.

У 1930–40-х роках, під час епохи свінгу, вокалісти починають виступати з великими бігбендами. У цей час популярними стають Френк Сінатра, Елла Фіцджеральд і Біллі Холідей. Вокал стає більш вишуканим, співаки активно використовують фразування, складні ритмічні зміщення, гру з динамікою та емоційним забарвленням голосу.

Наступний крок — епоха бібопу (1940–50-ті рр.), коли джаз ускладнюється. З'являється багато інструментальних імпровізацій, а вокалісти змушені підлаштовуватися під швидкі темпи та складні гармонії. Це вимагає від виконавців

віртуозності, швидкості мислення та ідеального володіння голосом. Саме в цей період утверджуються такі виконавці, як Сара Воан, Нат Кінг Коул, Кармен МакРей, які роблять джазовий вокал по-справжньому технічним мистецтвом.

З 1960-х рр. джаз змішується з іншими стилями, такими як блюз, рок, поп та електронна музика. Це призводить до появи нових напрямів, зокрема джаз-ф'юґну та соул-джазу. Виконавці починають експериментувати не лише з гармоніями та ритмікою, але й з ефектами обробки голосу, додаючи реверберацію, електронні фільтри та семплування голосу в реальному часі.

На сьогодні джазовий вокал залишається одним з найскладніших та найвиразніших напрямів вокального мистецтва. Основними його особливостями є:

- фразування зі змінами темпу та ритму, додаванням несподіваних акцентів, із створенням унікального стилю виконання;
- імпровізація — головна відмінність джазового вокалу від інших жанрів. Виконавець може змінювати мелодію в реальному часі, варіювати текст і «спілкуватися» з інструментами;
- скет — техніка, з використанням звукоімітації співаками інструментального звучання (саксофону, труби тощо);
- темброва гнучкість — вокальне виконання хриплим, чистим, м'яким або різким голосом залежно від емоційного забарвлення пісні.

Джазовий вокал також передбачає взаємодію з ансамблем. Це означає, що виконавець не просто виконує пісню, а слухає та реагує на гру музикантів, створюючи унікальне звучання в кожному виконанні. Саме тому джазові концерти майже ніколи не звучать однаково, навіть якщо в репертуарі ті ж самі композиції.

Сучасний джазовий вокал продовжує розвиватися, поєднуючи традиції з інноваціями. Популярні вокалісти, такі як Даяна Кролл, Грегорі Портер, Нора Джонс, використовують класичні джазові техніки, але додають до них елементи попмузики, електронного звучання та навіть хіп-хопу.

Джазовий вокал — це постійно змінювана сфера мистецтва, яка дозволяє виконавцю виразити свої емоції максимально природньо та індивідуально. Він поєднує в собі техніку, свободу та глибоку музичальність, що робить його одним із найцікавіших та найскладніших стилів вокального виконання.

О. Іващенко

ФЕНОМЕН ГУРТУ “THE HARDKISS” В УМОВАХ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ

Y. Ivashchenko

THE PHENOMENON OF “THE HARDKISS” BAND IN THE MODERN UKRAINIAN MUSIC INDUSTRY

Історія зародження та становлення українського електро-поп-рок гурту “The Hardkiss” бере свій початок у 2011 р., який залишається для сучасної української музики кризовим. Перші сходинки музичних чартів, зокрема YouTube платформи, продовжує посідати російська музика, що не дає українським артистам повною мірою розкрити свій творчий потенціал. Попри виклики в сучасній музичній індустрії, гурту вдалося знайти свого відданого слухача та стати одним з найуспішніших рок-колективів.

Яскраві шоу-програми, креативні відеороботи та стильні образи учасників гурту привертають увагу аудиторії та визнаються критиками справжніми витворами мистецтва.

Феномен “The Hardkiss” полягає, насамперед, у створенні музики, яка поєднує в собі цікаві оригінальні саунди. Перед гуртом постало головне завдання поєднувати у своїй творчості нестандартні підходи, стати новаторами сучасної рок-музики та, водночас, залишатися зрозумілими для українського слухача.

Симбіоз поетичної чуттєвості, глибокої лірики, емоційного вокалу фронтвумен гурту Юлії Саніної та насиченого інструменталу, притаманного рок-музиці, є основними складовими філософії гурту.

Найяскравіше унікальність культурного феномену “The Hardkiss” розкрилася в концептуальному альбомі «Залізна ластівка» (2018), у якому творцям вдалося поєднати, на перший погляд, несумісні елементи. Образ «залізної ластівки» містить у собі метафоричне значення та втілює як живу сутність, птаха, так і космічний корабель, який прямує чітко визначеним курсом. Свобода, легкість, сила та сміливість відображаються в атмосферному звучанні композицій альбому, основою якого стали, так звані, «космічні» саунди.

Також однією із символічних для української культури творчих робіт гурту “The Hardkiss” стала композиція “Shadows of Time”, яка була створена спеціально для українського кінофільму під назвою «Тіні незабутих предків» режисера Любомира Левицького.

Вдалим доповненням до музичної складової творчості “The Hardkiss” стало створення ексцентричних, неординарних та унікальних образів для Ю. Саніної. Над іміджем артистки працює один з найкращих стилістів українського шоу-бізнесу Слава Чайка. Кожен образ постає перед нами візуальним відкриттям, продовженням музичної концепції, закладеної в конкретній пісні та яскравим спалахом в уяві та пам’яті слухача. Образи “The Hardkiss” покликані викликати різноманітні емоції від несприйняття до захвату.

Самобутність гурту “The Hardkiss” проявляється в кожній грані їхнього творчого прояву. Особливої уваги заслуговує вибір назви гурту між «Планета поні» та “The Hardkiss”. ДемOVERсія першої композиції поєднувала в собі «ніжність поцілунку» та важкість аранжувань, що віддзеркалилося безпосередньо в назві.

“The Hardkiss” також продовжили свою творчу діяльність під час російсько-українського вторгнення, випустивши 12 квітня 2022 р. пісню «Як ти?», присвячену воєнним подіям. Також їхня діяльність вийшла за межі України та знайшла своє втілення у світових та європейських благодійних турах на підтримку України.

Альбом «Залізна ластівка» навіть упродовж п’яти років свого існування не перестав бути символом творчого розквіту гурту. “The Hardkiss” у 2023 р. репрезентували відеокліп на пісню «00.00» з альбому. Відеоряд демонструє нам історію українських енергетиків, які всупереч ворожим обстрілам продовжують дарувати людям світло.

Отже, гурт “The Hardkiss” у своїй творчості відкрив нові горизонти сучасної української музичної культури, подарував слухачу новітнє звучання, підняв актуальні соціально важливі теми. Творчі орієнтири, обрані гуртом, стали важливим підґрунтям побудови культурного феномену “The Hardkiss” в умовах сучасної музичної індустрії.

Л. Глущенко

ВПЛИВ УКРАЇНСЬКОГО ФОЛЬКЛОРУ НА ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ ЕСТРАДНОЇ ПІСНІ

L. Hlushchenko

THE INFLUENCE OF UKRAINIAN FOLKLORE ON THE FORMATION OF A MODERN POP SONG

Український фольклор є вагомим чинником у процесі формування національної музичної культури. Його багатий мелодичний, ритмічний та семантичний потенціал справляє значний вплив на сучасну естрадну пісню, визначаючи її характерні риси та стилістичні особливості. Взаємозв'язок традиційної народної музики та сучасної естрадної пісні виявляється в багатьох аспектах — від мелодико-інтонаційних особливостей до текстового наповнення, що зумовлює збереження національної ідентичності в контексті глобалізаційних процесів. Важливим є те, що інтеграція фольклорних елементів у сучасну естраду відбувається як на рівні безпосереднього цитування традиційних мелодій, так і шляхом стилістичного наслідування та переосмислення фольклорних засад у нових музичних формах.

Однією з ключових особливостей впливу народної музики є використання ладової системи, що ґрунтується на натуральних ладах (дорійський, міксолідійський, лідійський), характерних для української пісенної традиції. Ці ладові структури знаходять відображення в мелодичній організації естрадних композицій, додаючи їм колориту й національної самобутності. Особливої уваги заслуговує явище модальної варіативності, властиве українському фольклору, що проявляється в змінності ладової основи в межах одного твору. Подібні прийоми активно використовуються в сучасній естрадній музиці, створюючи ефект стилістичної варіативності. Крім того, у гармонічній мові сучасної популярної музики простежуються характерні фольклорні звороти, такі як кварто-квінтові співзвуччя, плагальні каданси та варіативні завершення, що формують особливий звуковий контекст твору.

Ритмічна організація українського фольклору також має суттєвий вплив на популярну музику. Народні танцювальні жанри, такі як гопак, козачок, коломийка, формують основу ритмічного малюнку багатьох естрадних творів. Характерна акцентуація, синкопування та чергування метру надають сучасним пісням динаміки й виразності. В естрадній музиці ритмічні патерни фольклорного походження часто зазнають полістилістичної трансформації: вони поєднуються з елементами джазу, фанку, рок-н-ролу, створюючи нові синкретичні форми. Варто також зазначити, що метроритмічна варіативність народних пісень, зокрема змінність метричних одиниць у межах одного твору (характерна для думових наспівів), є поширеним прийомом у сучасних естрадних аранжуваннях.

Мелодика українських народних пісень, заснована на плавних кантиленно-розспівних лініях та широких інтонаційних ходах, інтегрується в сучасну естрадну музику. Нерідко зустрічаються мелодійні звороти, що відтворюють стиль народного виконання, використовуючи гнучку фразування та орнаментальні прийоми. Зокрема, мелодична орнаментика, властива українському вокальному фольклору (форшлагі, мордентні оберти, мелізматичне варіювання), є частим засобом художньої виразності в естрадному мистецтві.